

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2022 m. birželio 23 d.
(OR. en)

Tarpinstitucinė byla:
2022/0195(COD)

10607/22
ADD 2

ENV 656
CODEC 1007
IA 104
CLIMA 317

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2022 m. birželio 23 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriatui
Komisijos dok. Nr.:	SWD(2022) 168 final
Dalykas:	KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS „POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA“, pridedama prie Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl gamtos atkūrimo

Delegacijoms pridedamas dokumentas SWD(2022) 168 final.

Pridedama: SWD(2022) 168 final

Briuselis, 2022 06 22
SWD(2022) 168 final

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS
POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

[...]

pridedama prie

Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento
dėl gamtos atkūrimo

{COM(2022) 304 final} - {SEC(2022) 256 final} - {SWD(2022) 167 final}

Santraukos lentelė (ne daugiau kaip 2 psl.)
Gamtos atkūrimo teisės akto poveikio vertinimas
A. Būtinybė imtis veiksmų
Kokia tai problema ir kodėl ji yra ES masto?
Bendra problema yra nerimą keliančiu greičiu nykstanti biologinė įvairovė ir blogėjanti ekosistemų būklė. Kaip nurodyta Europos žaliąjame kurse, tai yra viena didžiausių grėsmių, su kuriomis ES susidurs artimiausiais dešimtmečiais, nes mūsų visuomenė ir ekonomika labai priklauso nuo sveikų ekosistemų teikiamos naudos. Geopolitiniai pokyčiai Europoje aiškiai parodė, kad būtina išlaikyti maisto sistemų saugumą ir atsparumą, be to, klimato kaita ir biologinės įvairovės nykimas kelia didelę ilgalaikę grėsmę žemės ūkio našumui. Gamtos atkūrimas yra tarsi draudimo politika, kuria siekiama užtikrinti ilgalaikį ES tvarumą ir atsparumą įvairiuose ekonomikos sektoriuose. Tačiau iki šiol ekosistemų atkūrimas visoje ES dažniausiai buvo nepakankamas šiems uždaviniams išspręsti, o ekosistemų būklė ir toliau blogėja. Nors yra tam tikrų konkrečių politikos priemonių, kuriomis padedama atkurti ekosistemas, esama daug trūkumų: galiojančiuose teisės aktuose, pavyzdžiui, Buveinių direktyvoje, nėra nustatytų konkrečių tikslų, kai kurioms ekosistemoms (pvz., miškams ir žemės ūkio ekosistemoms) nėra visapusiškai taikomi teisės aktai, o anksčiau nustatyti savanoriški tikslai yra neveiksmingi. Apskritai kol kas visi bandymai atkurti ekosistemas nedavė pakankamų rezultatų, palyginti su įdėtų pastangų mastu ir lygiu.
Ką reikėtų pasiekti?
Konkretus tikslas – visoje ES atkurti nualintas ekosistemas (pvz., šlapynes, miškus, jūras, žemės ūkio ekosistemas, upes ir ežerus bei aliuvines buveines), visų pirma tas, kuriose yra didžiausios anglies dioksido surinkimo ir saugojimo galimybės, taip pat kurios gali padėti užkirsti kelią gaivalinėms nelaimėms ir sumažinti jų poveikį. Tai turėtų padėti užtikrinti, kad būtų sėkmingai siekiama ES biologinės įvairovės atkūrimo iki 2030 m. ir kad būtų įgyvendintos visų ES ekosistemų, kurias reikia atkurti iki 2050 m., atkūrimo priemonės. Atsakomybė už šio tikslo įgyvendinimą teks ES ir valstybėms narėms. Veiklos tikslai: a) nustatyti teisiškai privalomus ekosistemų atkūrimo ir geros būklės išsaugojimo tikslus, papildant esamus teisinius dokumentus, ir b) sukurti veiksmingą įgyvendinimo sistemą, pagal kurią valstybės narės parengtų nacionalinius atkūrimo planus, kuriuose būtų aptariama, kaip pasiekti tikslus, ir būtų aprašomi būklės vertinimai, atkūrimo planavimas, ataskaitų teikimas ir finansavimas. Komisija peržiūrės planus ir periodiškai vertins pažangą.
Kokia būtų papildoma ES lygmens veiksmų nauda (subsidiarumo principas)?
Šie veiksmai turi pridėtinę vertę ES lygmeniu, nes ekosistemų būklės blogėjimas yra tarpvalstybinio pobūdžio. Remiantis galiojančiais ES teisės aktais, reikia imtis koordinuotų ir nuoseklių veiksmų, kad būtų pasiektas reikšmingas atkūrimo lygis ir ES įgytų reikiamą patikimumą, kad galėtų pirmauti pasaulinėje arenoje.
B. Sprendimai
Kokių yra galimybių pasiekti šiuos tikslus? Ar tarp tų galimybių yra viena tinkamiausia? Jei ne, kodėl?
1 galimybė: pagal pagrindinį scenarijų daroma prielaida, kad bus įgyvendinta 2030 m. biologinės įvairovės strategija ir atitinkama ES bei nacionalinė politika, nenustatant teisiškai privalomų atkūrimo tikslų. 2 galimybė: visa apimantis teisiškai privalomas tikslas iki 2050 m. atkurti ekosistemas ES. 3 galimybė: keletas konkrečiai ekosistemai skirtų teisiškai privalomų tikslų ir įpareigojimų iki 2030 m., 2040 m. ir 2050 m. atkurti įvairias ekosistemas (pvz., šlapynes, miškus, jūras, žemės ūkio ekosistemas, upes ir ežerus bei aliuvines buveines). Papildomi tų ekosistemų, apie kurias dar neturima pakankamai informacijos, tikslai gali būti nustatyti vėlesniais etapais, remiantis visoje ES taikoma metodika.. 4 galimybė: tai 2 ir 3 galimybių derinys – visa apimantis tikslas skatinti bendrą pažangą, grindžiamas teisiškai privalomais konkrečiai ekosistemai skirtais tikslais. Ši galimybė yra tinkamiausia.
Kokios yra įvairių suinteresuotųjų subjektų nuomonės? Kas kuriai galimybei pritaria?
Suinteresuotieji subjektai pritaria nuomonei, kad atkūrimo srityje ir teisiniu požiūriu reikia gerokai daugiau nuveikti.

<p>Tai patvirtina kelios nuomonės dėl visa apimančio tikslo ir konkrečioms ekosistemoms keliamų tikslų. Kai kurie suinteresuotieji subjektai, įskaitant tuos, kurie kasdien dirba gamtos išteklių ir (arba) buveinių srityse (ypač miškininkai ir kai kurie žemės naudotojai), abejoja dėl papildomų teisės aktų pridėtinės vertės.</p>
<p>C. Tinkamiausios galimybės poveikis</p>
<p>Kokie būtų tinkamiausios galimybės (jei jos nėra – pagrindinių galimybių) pranašumai?</p>
<p>Tinkamiausia 4 galimybė suteiks įvairios naudos. Pirma, ji padės gerokai pagerinti biologinės įvairovės ir ekosistemų būklę visoje ES. Taikant laipsnišką metodą greitai pasiekiami teigiamų rezultatų, o ilginiui užtikrinama plati aprėptis. Pagerinus ekosistemų būklę, taip pat gerokai padidės jų pajėgumas teikti įvairią naudą, pavyzdžiui, švelninti klimato kaitą, užkirsti kelią gaivalinėms nelaimėms ir mažinti jų poveikį, užtikrinti geresnę vandens kokybę, švaresnį orą, sveikesnį dirvožemį ir bendrą gerovę. Iš vertinimo matyti, kad nauda gerokai viršija išlaidas. Įvairių ES durpynų, pelkynų, miškų, viržynų ir krūmynų, pievų, upių, ežerų ir aliuvinių buveinių bei pakrančių šlapynių atkūrimo nauda gali siekti maždaug 1 860 mlrd. EUR (apskaičiuota, kad išlaidos siektų apie 154 mlrd. EUR). Apskaičiuota, kad didelė nauda bus gauta atkūrus ir kitų tipų ekosistemas – jūrų, miestų, dirvožemio, – taip pat atkūrus apdulkintojų populiacijas.</p>
<p>Kokios būtų tinkamiausios galimybės (jei jos nėra – pagrindinių galimybių) įgyvendinimo išlaidos?</p>
<p>Pagrindinės išlaidos bus susijusios su ekosistemų atkūrimu ir jų priežiūra. Kai kurios išlaidos gali atsirasti dėl pereinant prie tvaresnės praktikos prarastų pajamų, pvz., ūkininkų, miškų savininkų ar žvejų; šios išlaidos galėtų būti iš dalies arba visiškai padengtos ES ir kitų šaltinių lėšomis. Tinkamiausia galimybė taip pat apima administracines išlaidas, susijusias su bendrų stebėsenos sistemų kūrimu, nacionalinių atkūrimo planų rengimu ir įgyvendinimu, pažangos tikrinimu. Išlaidos būtų patiriamos tiek valstybių narių, tiek ES lygmeniu.</p>
<p>Koks bus poveikis MVĮ ir konkurencingumui?</p>
<p>Tinkamiausia galimybė ilginiui darys teigiamą poveikį įmonėms, kurios tiesiogiai priklauso nuo sveikų ekosistemų (mažiau potvynių, sausrų, geresnė vandens kokybė ir didesnis jo kiekis, atkūrimo veikloje dalyvaujančios MVĮ), taip pat turizmo verslui. Ūkininkai, miškininkai ir žvejai turėtų patirti tam tikrų išlaidų keisdami žemės valdymą, mažindami žvejybą arba pritaikydami ją prie naujos praktikos.</p>
<p>Ar tai turės didelį poveikį nacionaliniams biudžetams ir administravimo subjektams?</p>
<p>Bus patiriama išlaidų, susijusių su aktyviomis atkūrimo pastangomis, taip pat su žemės pirkimu, kompensavimu žemės savininkams, žemės naudotojams ar žvejams už papildomas išlaidas ir prarastas pajamas, taip pat su valstybių narių administracinėmis išlaidomis rengiant ir įgyvendinant nacionalinius atkūrimo planus. Didelė dalis 10 proc. DFP lėšų, numatytų biologinei įvairovei iki 2026 m., gali būti panaudota valstybėms narėms remti.</p>
<p>Ar bus dar koks nors didelis poveikis?</p>
<p>ES rodytų pavyzdį tarptautinėse derybose dėl biologinės įvairovės, pavyzdžiui, pagal Biologinės įvairovės konvenciją. Supaprastinimo naudą lems bendrų stebėsenos metodikų kūrimas ir galimas pakartotinis duomenų naudojimas kitose ES ekosistemų stebėsenos srityse. Gamtos atkūrimo teisės aktas taip pat bus svarbus indėlis įgyvendinant Europos žaliąjį kursą, įskaitant Klimato teisės akto tikslus, 2030 m. klimato tikslus ir ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategiją.</p>
<p>Proporcingumo principas</p>
<p>Teisės aktas, kuriame nustatomas bendras atkūrimo tikslas ir keletas konkrečių tikslų, apimančių įvairias ekosistemas, yra proporcingas siektinų tikslų apimčiai ir mastui.</p>
<p>D. Tolesni veiksmai</p>

Kada politika bus persvarstoma?

Numatoma, kad teisės aktas įsigalios 2023 m. ir bus peržiūrėtas iki 2035 m. Atliekant pakeitimus galėtų būti nustatyti papildomi tikslai, kai bus turima pakankamai duomenų ir žinių. Remdamasi valstybių narių reguliariai teikiamais duomenimis ir informacija, Komisija įvertina pažangą, padarytą siekiant tikslų.